

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΓΟΝΖΑΓΑΣ

ἮΣ τὰ μέσα μόνον ἀκόμη τοῦ Νοεμβρίου, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠδυνάμεθα ἔξω εἰς τὴν ἐρημίαν τῆς ἐξοχῆς μας νὰ σταθῶμεν χωρὶς φωτιά. Ὁ βορρᾶς ἐφύσα δαιμονισμένος, καὶ τὸ παλαιὸν οἶκημα τοῦ παπποῦ, παλαιότερον καὶ αὐτοῦ ἀκόμη, χωρὶς ὁμως νὰ ἔχη τὴν εὐρωστίαν του, ἔτριξεν ὀλόκληρον ὑπὸ τὰς μανικάς ἐκείνας πνοάς, πρὸ τῶν ὁποίων τὰ κύματα τοῦ Ἀδριαῖ ἐφευγον ὡς φοβισμένοι ποιμνιον διὰ νὰ ἔλθουν νὰ θραυσθοῦν μετὰ πατάγου εἰς τοὺς πλησίον τοῦ ἐρειπωμένου πύργου μας βράχους. Ἡ ἀγριότης αὐτῇ τῶν στοιχείων, ἰκανὴ νὰ παγώσῃ τὸ αἷμα καλομαθημένου ἀστοῦ, ἀπετέλει πορ' ὅλα ταῦτα τὴν χαρὰν τοῦ γέροντος. Ἐπήγαινε, ἤρχετο, μετὰ τὸ πελώριον αὐτοῦ ἀνάστημα, γελαστὸς καὶ φιλόφρων παρὰ τὴν συνήθειάν του ὁ γέρων γκρινιάρης, ὑποτονθορίζων λησμονημένον ναυτικὸν ἄσμα, σταματῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διὰ νὰ ἀκροασθῇ καλλιτέρα τοὺς μυκηθμοὺς τῆς λαίλαπος καὶ νὰ ἐπιδοκιμάσῃ αὐτοὺς μετ' ἐν παρατεταμένον «αἶ, αἶ!», μετὰ μίαν ἔκφρασιν ἀπεριγράπτου εὐχαριστήσεως.

Διὰ μίαν στιγμὴν ἦλθε πλησίον μου ἐκαθήμεν παρὰ τὴν πυράν, ἀναγνώσκων ἓνα νέον ποιητὴν, τὸν Κορνάρου. Ἐβύθισε τὰ δάκτυλά του εἰς τὴν κόμην μου καὶ ἀφοῦ ἄρκετὰ μ' ἐθώπευσεν «ἄφησε τοὺς στίχους!» μοῦ εἶπεν ἑξαίφνης σύρων ἰσχυρῶς τὸ δεξιόν μου ἀντί. «Στείλε 'στὸν διάβολο καὶ αὐτοὺς καὶ τὰς γυναῖκας ποὺ τοὺς ἐμπνέουν. Τὰ ὥραϊά μάτια ὑπῆρξαν πάντοτε ἡ καταστροφὴ τῶν πολεμιστῶν. Εἶσαι Κονδοκάλῃς· σὲ λίγο θὰ ζωσθῇς τὸ σπαθί, θὰ πιάσῃς τὸ τιμόνι. Ὁ προβεδιτόρος μ' ἐρωτοῦσε προχθὲς ἂν ἡ Κέρκυρα ἔπαυσε νὰ βγάξῃ κονδοτιέρους. Νὰ ἔχη ὑπομονὴν ἕως τὸν Μάρτιον· θὰ τοῦ δώσωμε τὴν ἀπάντησιν· τέσσαρες γαλέραι θὰ εἶναι εἰς τὴν θάλασσαν. Εἶναι ὅλα συμφωνημένα. Σὺ ἓνας, ὁ Βούας δύο, ὁ Κοκκίνης τρεῖς, ὁ Χαλκιόπουλος τέσσαρες, θὰ εἴσθε οἱ κυβερνῆται (1). Ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τὸ Πενζὸν τοῦ Ἀλγερίου ἕως τὴν Γιάφα, ἕως τὰ Δαρδανέλλια θὰ τρέμουν εἰς τὸ ὄνομά σας. Δι' αὐτὸ εἶμαι βέβαιος. Δόξα, τιμὴ, πλοῦτι, ὅλα σὰς περιμένουν· μὰ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας μακρυὰ ἀπὸ τὰς φαντασίας!»

(1) Καὶ οἱ τέσσαρες εἶναι ἱστορικὰ πρόσωπα, μαχηταὶ τῆς ἐν Ναυπάκτῳ ναυμαχίας τοῦ 1571.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ γέρος, καὶ ἐγὼ κλείσας τὸ βιβλίον ἔστρεψα καὶ τὸν παρετήρουν μὲ τὸ ὕφος νυχτοῦ διατασσομένου νὰ ἐκτελέσῃ ἀκατόρθωτον χειρισμόν.

Ἐπεισμωσε τότε ὀλίγον.

— Ἄ, δὲν πιστεύεις, σοῦ φαίνονται παράξενα, καπετάνιε, τέτοια λόγια! Μὰ δὲν ἔχεις δικαίον! Ἄκου ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς ὡς ποῦ μπορεῖ νὰ φθάσῃ κανεὶς μ' αὐτοὺς τοὺς διαβολοστίχους».

Ἦθελα δὲν ἤθελα ἔπρεπε ν' ἀκούσω ἔκλινα τὴν κεφαλὴν καὶ ὑπετάγην, ἀρκεσθεὶς εἰς κρυφὸν βλέμμα πόθου ἐπὶ τοῦ κλειστοῦ Κορνάρου μου.

Ὁ γέρων καταδρομεὺς λαθὼν ἐκ τῆς γωνίας τὸ μακρὸν ἀπὸ γιασεμὶ τσιμποῦκι του, ἐκάθισε παρὰ τὴν ἐστίαν, ὑπεδαύλισε τὸ πῦρ, ἔρριψε δύο τρία ξύλα, μοῦ ἀπέσπασε τὸν Κορνάρου ἐκ τῶν χειρῶν ρίψας αὐτὸν ἀπαλὰ ἀπαλὰ ἐπὶ τῆς παρακειμένης τραπέζης καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται, συχνὰ διακοπτόμενος ἀπὸ τὸ κάπνισμα.

— Δεκαοκτὼ ἐτῶν παιδί, ὑπηρετοῦν ἐπὶ τῆς πρώτης γαλέρας, τῆς ρεάλε, τοῦ ἰσπανοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Σικελίας. Ἐρέτης. Ὁχι δεσμώτης ὅμως· ἀλλὰ ἐθελοντής, μπονερόλιος, ἀρχηγὸς τοῦ πρώτου δεξιῦ σέλματος τοῦ κατέργου. Διὰ τὸν τύπον μόνον ἔφερα μικρὰν ἀλυσίδα εἰς τὸ ἕνα πόδι Κυβερνήτην εἶχα τὸν δὸν Γκαρθίαν, καλὸν θαλασσινὸν καὶ καλὸν ἄνθρωπον, ὅστις οὐδέποτε ἄφητε περίστασιν χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὴν πρὸς ἐμὲ ἐξαιρετικὴν του συμπάθειαν. Ταχέως μὲ προήγαγεν εἰς ὑποδεσμοφύλακα, ἀργουζῖνον, καὶ μοῦ ὑπέσχετο μὲ τὸν πρῶτον εἰς Παλέρμον κατὰπλουν νέαν προαγωγὴν. Θὰ ἐπροβιθαζόμην εἰς ἀρχηγὸν τοῦ ἐρετικοῦ, εἰς κομίτε-ρεάλ, καὶ γνωρίζεις τί σημαίνει τοῦτο ἐπὶ γαλέρις δεσμοτῶν. Θὰ εἶχα τὸ κέλευσμα ἐπὶ τριακοσίων πεντήκοντα κωπηλατῶν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐκ τῶν πεντήκοντα ἀρχηγῶν τῶν πενήτηκοντα σελμάτων τῆς γαλέρας ἤμουν ὁ πλέον ἀφωσιωμένος εἰς τὸ καθῆκον μου, ὁ πλέον ναυτικός καὶ ὁ πλέον ἐγγράμματος. Ἦτο ὅμως λίαν ἐνδεχόμενον νὰ ἐπρωτιμῶντο ἄλλοι μὲ περισσότερα μέσα, διότι εἰς τὸν προβιθασμὸν τοῦτον δὲν ἠδύνατο ὁ δὸν Γκαρθίας νὰ προβῇ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ στόλου Οὐεσπασιανοῦ Κολόνα, δουκὸς τοῦ Τραζέτο, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀνέμενε κατ' ἔτος εἰς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως καὶ ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ υποβάλλῃ τὴν ἀπόφασίν του εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἀντιβασιλέως.

Ὁδοῇ τα ὀκτὼ μίλια βορειοδυτικὰ τῆς Νεαπόλεως, εἰς τὴν λεγομένην Terra di Lavoro, ὅπισθεν μιᾶς λαγούνας ὡς τὴν λέγουν οἱ Ἰταλοί, μιᾶς λιμνοθαλάσσης, καθὼς 'στὸ Μεσολόγγι, ἡ ὁποία συγκοινωνεῖ μὲ τὴν θάλασσαν διὰ δύο διωρύγων, κεῖται ἡ μᾶλλον ἔκειτο τὸ Φοῦντι, πόλις γεμάτη κατοίκους, παλάτια καὶ θησαυροὺς. Ἐκεῖ ἔμενεν ὁ δυνεὺ τοῦ Τραζέτο καὶ κόμης τοῦ Φοῦντι, Οὐεσπασιανὸς Κολόνας ὁ ἐπιθεωρητὴς μας, περιώνυμος διὰ τὰ πλούτη του, περιώνυμος ἰδίως διὰ τὴν γυναῖκα του, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο ἡ ὡραιότερα γυναῖκα τῆς ἐποχῆς τῆς, ἡ περίφημος Ἰουλία Γονζάγα, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἤκουσες ἢ νὰ μὴν ἐδιάθασες.

Ἐνεύσα καταφατικῶς καὶ ἔγεινα προσεκτικώτερος.

Ὁ γέρων καταδρομεὺς ἔβηξεν ἢ μᾶλλον ἐβρυχήθη δύο τρεῖς φορές καὶ ἐπανέλαθε ζωηρότερα.

— Ἐξω λοιπὸν τῆς πόλεως αὐτῆς τοῦ Φοῦντι ἡγκυροβολήσαμεν μίαν ἡμέραν τοῦ Ἀπριλίου καὶ τὸ ἄλλο πρωτὶ ὁ κυβερνήτης δὸν Γκαρθίας ἔρριψε τὴν μεγάλην λέμβον διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ὑποβάλῃ τὰ σέβη του εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν. Μὲ περιέλαθεν εἰς τὴν συνοδίαν. Εἰσεπλεύσαμεν εἰς τὴν διώρυγα καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν εὐρίσκόμεθα πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ μεγάρου τοῦ δουκός, ἐνὸς κολοσσίου μεγάρου. Ἀμέσως ἐδόθη ἡ δαταγὴ νὰ εἰσέλθωμεν. Ἐπροχωρήσαμεν ὁ εἰς, μετὰ τὸν ἄλλον μὲ βῆμα βραδύ καὶ ὑπερήφανα ὥπως ἤρμοζεν εἰς δοκιμασμένους στρατιώτας, ὁ δὸν Γκαρθίας, ὁ κομίτε-ρεᾶλ, οἱ ἀργουζῖνοι, οἱ εὐγενεῖς παῖδες, ὁ γραφεὺς καὶ εἴκοσιν ἀρχεβουζοφόροι πεζοναῦται. Δησμονῶ ἀλήθεια τὸν ἱερέα. Ἡ συνοδία ἐσταμάτησε κάτω τῆς κλίμακος τῆς ὑποδοχῆς διὰ νὰ ἀνέλθῃ μόνος ὁ τριήραρχος μετὰ τοῦ ἱερέως. Μετ' ὀλίγον κατήρχετο ὁ δοῦξ μετὰ πολυαρίθμου ἀκολουθίας καὶ ὁ κυβερνήτης τῆς γαλέρας μας ἐπαρουσίαζε τοὺς ἀξιωματικούς του, τονίζων τὰς ὑπηρεσίας ἐκάστου ἐξ ἡμῶν. Δι' ἐμὲ ὠμίλησε τόσον θερμά, τόσον ἐξαιρετικά, ὥστε πράγματι ἐστενοχωρήθην ὅτι τοῦτο συνέβαινε ἐνώπιον τῶν συναδέλφων μου, οἱ ὅποιοι δὲν κατάρθαναν νὰ κρύψουν ἐντελῶς τὴν ζηλοτυπίαν των.

Ὁ δοῦξ ἀποσυρόμενος διέταξε τοὺς αὐλικούς του νὰ μᾶς ξενίσωσι βασιλικῶς καὶ ἐμείναμεν τρώγοντες καὶ πίνοντες μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ φρουρῶν τοῦ μεγάρου μέχρι βιθείας νυκτός.

Ἐπέστρεψα εἰς τὴν γαλέραν εὐτυχῆς, ἀναλογιζόμενος τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ ἀργυρᾶ ἄλυσις μὲ τὴν ἀργυρᾶν συρίκτραν τοῦ κομίτε-ρεᾶλ θὰ ἐστόλιζε τὸ στῆθος μου, καὶ ἔλεγα μὲ τὸν νοῦν μου ὅτι ἐκεῖνος ὅστις γίνεται εἴκοσιν ἐτῶν κομίτε-ρεᾶλ ἀδύνατον νὰ μὴ ἀποθάνῃ στρατηγὸς τῶν γαλερῶν. Καὶ δὲν εἶχα ἐντελῶς ἄδικον· φθάνει νὰ εἶχε κεφάλι.

Τὸ πρωτὶ σάλπιγγες καὶ τύμπανᾶ ἐσήμαναν πλῆσιν τοῦ καταστρώματος. Κατεβιβάσθη ἡ σκηνὴ ὑπὸ τὴν ὁποίαν διενυκτέρευσε τὸ ἐρετικὸν καὶ ἐλήφθη πᾶσα φροντίς νὰ στολισθῇ ὅπως ἔπρεπε τὸ σκάφος. Θὰ ἤρχετο ὁ ἐπιθεωρητής, καθὼς δὲ ἔλεγαν καὶ ἡ δούκισσα. Ἡ περιέργεια ὧλων εἶχε κορυφωθῇ. Νὰ εὐτυχῇσῃ κανεὶς νὰ ἴδῃ τὴν ὠραιότεραν γυναῖκα τοῦ κόσμου!

Περὶ τὴν μεσημβρίαν διετάχθην νὰ στήσω μίαν πολυτελεῆ σκιάδα ἐπὶ τοῦ ταβερνάκλου (1). Τὰ βαρέα δεσμὰ μιᾶς ἐνωμοτίας ἐρετῶν ἐλύθησαν καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς μου. Ἀφῆρέσαμεν τὸ θρονίον τοῦ κυβερνήτου καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐθέσαμεν δύο χρυσοκέντητα θαυμάσια διδάνια τὰ ὁποῖα εἶχαν πέσῃ εἰς τὴν μερίδα τοῦ δὸν Γκαρθία κατὰ τὴν λεηλασίαν τῆς Γκουλέτας 'στὸ Τούνεζι, πρὸ αὐτῶν δὲ μικρὰς ἀραβικὰς τραπέζας ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔμελλε νὰ τεθῶσιν ἀνατολικά γλυκύσματα καὶ σορμπὲτ ἀπὸ τῶν ὀθωμανοῦς ἐρέτας, τοὺς ὁποίους ἐνεδύσαμεν μὲ πλουσίας τουρκικὰς ἐνδυμασίας, αἱ ὁποῖαι ποτὲ δὲν λείπουν ὡς γνωρίζεις εἰς μίαν βασιλικὴν γαλέραν ἐπανερχομένην ἀπὸ ἀποτελεσματικὴν περιοδείαν. Μεγάλος παχὺς περσικὸς τάπης ἐστρώθη ἐπάνω 'στὸ ἐπίστεγον καὶ ἄλλοις μικροῖς 'στὴ

(1) Τὸ ὑψηλὸν τῆς γαλέρας ἐπίστεγον.

σχάλα. Ὁ δὸν Γκαρθίας ἤθελε φαίνεται πάντοτε τὰ πράγματα μεγαλο-
πρεπῆ διὰ τὸ μὴ διαψεύδῃ καθὼς ἔλεγον τὴν ἀραδικὴν καταγωγὴν του.
Ὁ ἴδιος ἐνεδύθη πολυτελέστατα, ὡς ἔπραττε τοῦτο μόνον ὅσκις ἐπη-
γαίναμε εἰς τὴν μάχην. Κατόπιν ἀνέβη εἰς τὸ ταβερνάκλον, ὅπου ἀφ' οὗ
ἀπεκαλύφθη καὶ ἔκαμε βαθυτάτην ὑπόκλισιν πρὸς τῆς εἰκόνας τῆς θεομή-
τορος ἣ ὅποια εὗρίσκετο ἐπάνω ἀπὸ τοὺς οἶακας, ἔστρεψε πρὸς τὴν πρῶ-
ραν ἐπανέθεσε τὸν πλατύγυρον πῖλόν του μὲ τὰ πτερὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
του, ἐστήριξε τὴν ἀριστεράν του χεῖρα ἐπὶ τῆς ἐλεφαντίνης λαβῆς τοῦ
μακρῶς ξίφους καὶ ἔνευσε διὰ τῆς δεξιᾶς πρὸς τὸν κομίτε-ρεάλ. Ἀμέσως
τὰ τύμπανα, αἱ σάλπιγγες καὶ οἱ ὀξύαυλοι ἐσήμαναν τὸ «*armas sobre
a coberta*» (1), καὶ τὸ πλήρωμα παρετάχθη ἐπὶ μάχην κατὰ τὴν ἐξῆς
τάξιν. Τριάκοντα ναῦται τῆς ἀγκυροβολίας παρετάχθησαν εἰς τὴν πρῶραν,
πεντήκοντα ἀρκεβουζοφόροι ἐπὶ τῆς ραμπάτας (2), τριάκοντα πυροβοληταὶ
ὑποκάτω αὐτῆς μὲ τὸν πυράρχην ἐπὶ κεφαλῇ πρὸς χειρισμὸν τῶν πέντε
πυροβόλων τῆς γαλέρας, εἰκοσιτέσσαρες ἐπὶ τῶν δώδεκα λιθοβόλων τῶν
δισπαρμένων ἐπὶ τοῦ περιτοναίου τοῦ σκάφους, ἑκατὸν χειρισταὶ τῶν
ἀρβαλετῶν εἰς τὰ κενὰ μεταξύ τῶν λιθοβόλων ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἐξώστου
τοῦ περιβάλλοντος τὴν γαλέραν, εἴκοσι ναῦται τῶν ἀρμένων εἰς τοὺς πόδας
τῶν ἱστῶν, ἐπὶ ἑρέται εἰς ἐκάστην τῶν πεντήκοντα πελωρίων κωπῶν
μας, τριάκοντα στρατιῶται ἐπὶ τῶν προμαχώνων τοῦ μαγειρείου καὶ τῆς
σωτηρίας λέμβου, οἱ ὅποιοι διαιροῦσιν εἰς δύο τὸ καταστρώμα, οἱ ἀργου-
ζῖνοι μὲ τὸ βούνευρον εἰς χεῖρας εἰς τὸν διάδρομον ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ
τὴν πρύμνην ἕως τὴν πρῶραν, τιμητικὴ φρουρὰ ἀπὸ δέκα ἐπιλέκτους δο-
ρυφόρους εἰς τὰς κλίμακας, δέκα εὐγενεῖς παῖδες καὶ οἱ οἰακισταὶ ἐπάνω
εἰς τὸ ἐπίστεγον ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ τὸν κυθερνήτην καὶ τοὺς ἄλλους
ἀξιωματικούς. Ἑπτακόσιοι τὸ ὅλον ἄνδρες πυκνὰ παρατεταγμένοι εἰς τὴν
στενόμεακρον γαλέραν μας, σηκαιοστόλιστον ἀπὸ τὴν μίαν ἕως τὴν ἄλλην
ἄκραν.

Δὲν εἶχαν ἀκόμη καθίσση οἱ ἑρέται εἰς τὰ σέλματα καὶ ἡ δουκικὴ λέμ-
θος ἐφάνη εἰς τὸ ἄκρον τῆς διώρυγος. Οἱ μουσικοὶ τότε ἐπαιάνισαν, τὰ
πυροβόλα ἐβρόντησαν καὶ ὁ δὸν Γκαρθίας κατέβη εἰς τὴν κλίμακα νὰ
δεχθῇ τὸν ἐπιθεωρητὴν, ἐνῶ οἱ ἑρέται εἰς τὸ παράγγελμα τοῦ κομίτε
«*lêb rêm ! παλαμάνταν ζυγεῖτε !*» (3) ἐκράτουν πρὸς τιμὴν τὰς κώπας
ὀριζοντίως ἐν καὶ πλέον μέτρον ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν.

Ἡ λέμβος τοῦ δουκὸς μᾶς ἐπλησίασε, πράγματι δὲ ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς
καὶ ἡ δούκισσα. Εἶχον τὸ πρόσταγμα ἐπὶ τῶν ἐσπαιέρων, τῶν
πρώτων πρὸς τὴν πρύμνην κωπηλατῶν, καὶ ἡδυνάμην νὰ βλέπω καὶ νὰ
ἀκούω πάντα τὰ ἐπὶ τοῦ ταβερνάκλου γινόμενα. Κατ' ἀρχὰς ἡ δούκισσα
τοῦ Τραζέτο δὲν μοῦ ἐφάνη περισσότερον ἀπὸ μίαν ὥραϊαν νέαν μὲ τίποτε
τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ ἔλεγα ὑπερβολικούς τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς Ἰσπανοὺς

(1) Τὴν πολεμικὴν ἔγερσιν.

(2) Ἐξέδρα μεταξύ πρῶρας καὶ τοῦ τελευταίου πρὸς πρῶραν σέλματος
τοῦ ἐρετικοῦ, ἐφ' ἧς ἴστατο τὸ κύριον μέρος τοῦ πεζικοῦ.

(3) Παλαμάντα, περιληπτικὴ ὀνομασία τῶν κωπῶν τῆς γαλέρας, ὁ
ταρρὸς τῶν ἀρχαίων.

με τὴν θείαν Giulia Gonzaga των. Ὁ φόβος μάλιστα με τὸν ὅποιον ἀνήρχετο τὰς βαθμιῶδας τῆς κρεμαστῆς κλίμακος τῆς ἀφήρει κάθε χάριν. Ὅταν ὁμως ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἐπιστέγου καὶ ἐξηπλώῃ ἐπὶ τοῦ διβανίου, τείνουσα γελαστή τὴν χεῖρα της πρὸς τοὺς εὐγενεῖς παῖδας οἱ ὅποιοι ἔτρεχαν σπρωχνόμενοι οἱ ἀχρεῖοι πρὸς νὰ τὴν πρωτοφιλήσῃ, τότε τὴν εἶδα καλὰ καὶ ἔμεινα ἐνεδὸς πρὸ τῆς ἀπιστεῦτου αὐτῆς καλλονῆς. Ἐπειτα ἡ ἀφέλειά της, ἡ χαριτωμένη ὁμιλία της, τὸ πνεῦμα της σὲ κατέκτων στιγμὴν με στιγμὴν. Ἐξαφνα ἡγέρθη καὶ συνοδευομένη ἀπὸ τὸν δὸν Γκαρθίαν ἦλθεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ταθερνάκλου. Ἀπὸ ἐκεῖ βλέπουσα τὸ πλήρωμα με παιδικὴν σχεδὸν περιέργειαν ἔκαμε χιλίας δύο ἀφελεῖς ἐρωτήσεις εἰς τὸν ἰσπανὸν πλοίαρχον.

Ἐπτακόσιοι ἄνδρες κυριολεκτικῶς ἐχάσκομεν, καρφώσαντες τὰ βλέμματα ἐπ' αὐτῆς ἐκεῖ ἐπάνω· ἐγὼ δὲν θ' ἀπεῖχον πλέον τῶν ἑξ βημάτων ἀπὸ τὴν βάσιν τοῦ ἐπιστέγου. Δὲν θὰ ἐκουραζόμεθα ἴσως ποτὲ νὰ θαυμάζωμεν ἀκίνητοι τὸ ξεχωριστὸ ἁληθῶς αὐτὸ πλάσμα. Τὸ παράγγελμα προσοχῇ ποτέ, εἶμαι βέβαιος, δὲν εἶχεν ἐκτελεσθῇ μετὰ τοσαύτης θρησκευτικῆς ἀκριθείας ἐπὶ τῆς ρεᾶλε. Μόνον ὁ δὸν Γκαρθίας δὲν ἐπηρεάζετο οὔτε ἀπὸ τοιαῦτα θεάματα. Μᾶς τὸ ἀπέδειξεν σχεδὸν ἀμέσως, ἀφήσας τὸν κομίτε-ρεᾶλ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν τῆς δουκίσσης καὶ ἀναγγεῖλας εἰς τὸν δούκα ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα ὅπως ἀρχίσῃ ἡ ἐπιθεώρησις. Κατέβησαν τότε εἰς τὴν κουρσίαν, εἰς τὸν διάδρομον ὅστις ἐχώριζεν εἰς δύο παραλλήλους σειρὰς τὰ σέλματα καὶ τὰ πάντα ἐξητάσθησαν λεπτομερῶς. Εὐθὺς κατόπιν ἔγινε τὸ σημεῖον τῆς ἀπάρσεως. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ δοκιμασίας καὶ ἀσκήσεως μόνον. Ὁ δούξ ἐπεθύμει νὰ καταπλεύσῃ εἰς τὸ Παλέρμον ἐπὶ τῆς λαμπροτέρας γαλέρας τοῦ στόλου. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἀγκυρῶν ἠκούσθησαν τὰ πρῶτα παραγγέλματα πρὸς τὸ ἐρετικόν, τὸ ὅποιον εἰς τὸ πρῶτον σύριγμα τοῦ κομίτε ἡγέρθη ὡς ἓνας καὶ μόνος ἄνθρωπος, εἰς τὸ δεῦτερον ἀφήρесе τῆς κεφαλῆς τὸν ἐρυθρὸν σκούφον, εἰς τὸ τρίτον τὸν κυανοῦν χιτῶνα, εἰς τὸ τέταρτον ἐκάθησε ἐπὶ τοῦ σέλματος καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῶν συριγμάτων, ἔθεσε τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ τοῦ βήθρου, — τῆς πεδάγας, — ἔδραξε τὰς κώπας, ἔθεσε τὸν ἀριστερὸν ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ σέλματος, ἐβύθισεν αὐτὴν εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπανάπεσεν εἰς τὰς θέσεις του καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἡ γαλέρα ἤρχισε λαμβάνουσα τὸν δρόμον της καὶ τότε ἡ φωνὴ ἀράνκα! (1) ἀκούετο ἐκ τοῦ ἐπιστέγου, γάλαζα ῥαβδισμῶν πίπτει ἐπὶ τῶν γυμνῶν ὠμοπλατῶν τῶν ῥωμαλέων ἐρετῶν καὶ ἡ ρεᾶλε φεύγει ὡς βέλος πρὸς Νότον.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιστέγου διασκεδάζουν· ἄφθονος χύνεται ὁ σικελικὸς οἶνος καὶ οἱ δούλοι ἀδιάκοπα φέρουν τὰ ἐκλεκτὰ ὀρεκτικὰ εἰς ἀργυροῦς δίσκους. Μία τῶν ἀκολούθων τῆς δουκίσσης παίζει μετὰ τέχνης τὴν βόρβιτον καὶ τραγουδεῖ εἰς δόξαν τῆς κυρίας της :

Giulia Gonzaga, che dovunque il piede
Volge, e dovunque i sereni occhi gira
Non pur ogn'altra di beltà le cede,
Ma come scesa dal ciel Dea, l'ammiia,

(1) Κέλευσμα ἀναλογοῦν πρὸς τὸ «δύναμις». Ἡ γλῶσσα τοῦ ναυτι-

ἡ δὲ δούκισσα δὲν ἀπαξιοῖ νὰ παρακολουθῇ μὲ φωνὴν γλυκυτάτην τὸ ἐξυμνοῦν αὐτὴν ἄσμα, τοῦ ὁποίου ἐκάστην στροφὴν ἐπαναλαμβάνουν ὅλοι μαζί, αἱ λοιπαὶ κυραὶ τῆς αὐλῆς καὶ οἱ εὐγενεῖς παῖδες.

Εἶναι νὺξ σεληνοφώτιστος, οὐδεμία ἀνέμου πνοὴ ρυτιδώνει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θιλάσσης. Ἡ ψυχὴ μου φέρεται τότε εἰς ὕψη δυσθεώρητα καὶ ἡ νεανικὴ μου φαντασία μὲ κάμει νὰ λησμονῶ ὅτι εἶμαι ξένος, μικρὸς καὶ ταπεινός. Κλείνω τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ὀνειρεύομαι ἀνέφικτα με· γαλεῖα, μέγαρα καὶ αὐλὰς, ἔρωτας μεγιστάνων. Οὐδέποτε εἰς τὸ πνεῦμα μου εἶχαν εἰσέλθῃ τοσοῦτοι πειρασμοί. Οὐδέποτε ὅμως καὶ μέχρι τοῦδε εἶχον ἴδῃ παρελάνοντα τόσον πλησίον μου βίον τοσοῦτω διάφορον ἐκείνου τὸν ὁποῖον διήγομεν μέσα εἰς τὴν δυσωδίαν τοῦ ἐρετικοῦ.

Αἶφνης δύο τρία σκιρτήματα τῆς γαλέρας μὲ ἐξήγαγον ἀποτόμως ἀπὸ τὰ γλυκὰ μου αὐτὰ φαντασιοκοπήματα.

Εἶχε διασπασθῇ ὁ ρυθμὸς τῆς εἰρεσίας· δύο κῶπαι συνεκρούσθησαν καὶ οἱ ὑπηρεταὶ δύο σελμάτων ἀναποδογυρίσθησαν. Τὸ ἄσμα διεκόπη. Ὁ δὸν Γκαρθίας προσῆλθε κάτωχωρος ἐξ ὀργῆς εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἐπιστέγου, ὁ δὲ κομίτε ρεῖλ πηδῆσας κάτω ἐπροχώρησε μὲ τὰς φρικωδεστάτας τῶν βλασφημιῶν εἰς τὸ στόμα μέχρι τῶν ἐσπαλιέρων φωνάζων ὡς δαιμονισμένος :

— Κτυπᾶτε, ἀργουζῖνοι, κτυπᾶτε ἀλύπητα, κτυπᾶτε μὲ τὸ σπαθί !
Ἀνάθεμα τὴν ψυχὴ σας ! Signori ruffiani ! Ἐρετικὸ τοῦ διαδόλου !
Γιὰ δὲς μοῦτρα γιὰ τὰ κάτεργα τοῦ Βασιλῆα ! Ἀνάξιοι, κατεργαρεῖ !

Εἰς ταῦτα δὲ ὑπεβόηθει ὁ κυβερνήτης ἐκ τοῦ ἐπιστέγου.

— Ἀργουζῖνοι θὰ σὰς βάλῳ στὰ σίδερα ! Δὲν προσέχετε κρασσοπατέρες !

Τὰ βούνευρα ἐσύριξαν τότε λυσσωδέστερα ἐπὶ τῶν γυμνῶν ὠμοπλατῶν τῶν ἐρετῶν· καὶ ὅμως οὔτε οὔτοι ἔπαιον οὔτε οἱ δεσμοφύλακες. Ἡ τοῦ φυσικῆ συνέπεια τοῦ τρελλοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον χάριν ἐπιδείξας εἶχομεν δώσει ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸ κάτεργον. Τὰ ἀσθενέστερα τῆς πρώρας σέλαματα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν ἐσπενυσμένην ταύτην κωπηλασίαν καὶ ἔγινεν ὅ,τι ἔγινεν. Ὁ δαρμὸς ἐν τούτοις δὲν κατώρθωσε νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα, ἤβανε δὲ ὁ θόρυβος καὶ ἡ σύγχυσις, διὰ τοῦτο νέα ἐπῆλθον προστάγματα. Πρῶτον συριγμὸς καὶ εἶτα τὸ παράγγελμα «λέβα λέγγουε» — σιγὴ. — Εἶτα διὰ τοῦ «λεβρέμ !» πᾶσαι ὁμοῦ αἱ κῶπαι ἐκρατήθησαν ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, ἐζυγῆθησαν καὶ εἶτα πάλιν ὁμοχρόνως ἐβυθίσθησαν ὅλαι εἰς τὸ ὕδωρ.

— Ἐμπρὸς παιδιὰ, ἀράνκα ! — καὶ νέα βροχὴ φιλοδωρημάτων διὰ τῶν βουνέυρων, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξύ τὸ φέμωτρον, τὸ φοβερόν τ ἄ π, εἰσῆγετο εἰς τὸ στόμα τῶν ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν κωπῶν βαρέως πληγέντων δεσμοτῶν, ὅπως αἱ οἰμωγαὶ τῶν μὴ καλύπτουν τὴν φωνὴν τοῦ κομίτε παραγγέλλοντος, ἴσως μᾶλλον διὰ νὰ μὴ ταράττωσι τὴν ἐπὶ τοῦ ἐπιστέγου εὐγενῆ συντροφίαν.

Ἡ εἰρεσία τότε βαίνει θαυμάσια, ἀδιάσπαστος, ἐρρυθμοτάτη. Πλέομεν

κοῦ τῶν γαλερῶν ἦτο εἰς πάντα σχεδὸν τὰ ναυτικὰ ἔθνη τῆς Μεσογείου ἡ αὐτή.

ἀπὸ ὥρων τινων, οὐδ' ἡ ἐλαχίστη δὲ φαίνεται ἐλπίς ἀνέμου καὶ τὸ ἐρετικὸν προφανῶς ἐξαντλεῖται, ἀλλ' ὁ δὸν Γκαρθίας ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐννοεῖ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ὀρμητικὴν ταύτην κωπηλασίαν, ἥτις μόνῃ ἡδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἐπιθεωρητὴν τὸ μέτρον τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἀντοχῆς τῆς τ σ ο ὕ ρ μ α ς, τοῦ ἀλυσσοδέτου ἐρετικοῦ, τῆς ρεάλε. Ἐδῶ ὁμως καὶ ἐκεῖ ἤρχισαν αἱ λιποθυμιαί ἐπὶ τῶν σελμάτων. Ἐτρέχομεν μὲ τεμάχια ἄρτου βαμμένα εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ὄξος νὰ ἐνισχύσωμεν αὐτοὺς, βραδέως συνερχομένους, ἐλύσαμεν δὲ τῶν πραοτέρων ἐκ τῶν ἐπιλέκτων ἐλαφροποιῶν τὰ δεσμὰ ὅπως ἐνθαρρύνωμεν αὐτοὺς.

Ἐν τούτοις ἐκεῖ ἐπάνω εἶχαν ἀρχίσῃ καὶ πάλιν τὰ τραγούδια καὶ οἱ γέλωτες. Ἐφαίνετο ὡς νὰ συνέπλευν ἡ κόλασις καὶ ὁ παράδεισος. Δ' ἀπρώτην φορὰν ἡ τσούρμα μοῦ ἐφάνη τόσον δυσειδής, τὸ ἐπάγγελμά μου σχεδὸν ἀπαίσιον, ἓνα ἐπάγγελμα διὰ τὸ ὅποιον μέχρι τῆς ὥρας ἤμουν ὑπερήφανος. Ἦτο ὡς νὰ μοῦ ἔγινε αἰφνιδία ἀποκάλυψις· ὅλα τὰ ἔβλεπα διάφορα. Ἦσθανόμην ὅτι δὲν εἶχα πλέον δυνάμεις νὰ χειρισθῶ τὸ βούνευρον.

Ἄχ, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσαχθῶ καὶ ἐγὼ εἰς ἓνα πύργον εὐγενοῦς καὶ ὡς ἀπλοὺς ἄλλεθαρδιέρος (1) ἀκόμη καὶ ἡ φαντασία μου ἐτίθετο εἰς ἐνέργειαν. Ἐφантаζόμην τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τὸ Φοῦντι, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δουκός, ὑπὸ χρυσοποικίλον στολὴν, μὲ κομψοὺς καὶ κατακτητικούς τρόπους, ἐφантаζόμην τὸν ἑαυτὸν μου λάτρην εὐσπρόδεκτον τῶν ὤραιότερων κυριῶν τῆς αὐλῆς ἂν μὴ καὶ αὐτῆς, τῆς δουκίσσης!! Καὶ τάχα, δὲν ἤμην νεώτερος καὶ εὐειδέστερος τοῦ ἐξηντλημένου, τοῦ βεβαίως ἐξηχρειωμένου αὐτοῦ δουκός;...

Ὅταν κατεπλεύσαμεν εἰς Παλέρμον εἶδομεν εἰς τὸ βασιλικὸν ναυπηγεῖον τὴν ὥραιαν ἔκπληξιν, ἣν ὁ Οὐεσπασιανὸς Κολόνας εἶχε παρασκευάσῃ εἰς τὴν νεαρὰν σύζυγόν του. Μικρὸν ἀλλ' ὥραϊον θαλαμηγὸν βριγαντίνον, ἀνέμενε ἐπὶ τῶν ἐσχαρίων τὴν διαταγὴν τῆς καθεيلκύσεως, ἥτις ἔπρεπε νὰ δοθῇ διὰ στόματος τῆς χαριτοδρύτου κυρίας του. Θαυμάζων τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς ναυτιλίας δὲν ὑπώπτευα ποτὲ ὅτι τὸ κατηραμένον ἤθελεν ἀσκήσῃ ποτὲ τοιαύτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τύχης μου. Καθειλχυσθὲν ἐδοκιμάσθη εἰς πλείονας διαδρομάς ἐντὸς τοῦ λιμένος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κομίτε ρεάλ, τὴν δ' ἐπαύριον ὁ δὸν Γκαρθίας ἀνήγγειλεν εἰς τὸ πλήρωμα τῆς ρεάλε, ὅτι ἐκ τῶν ἐθελοντῶν ἡδύνατο ὅσοι ἤθελον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τοῦ δουκός, ὡς πλήρωμα τοῦ βριγαντίνου. Ἐζητοῦντο ὁκτὼ ἄνδρες καὶ εἰς κυβερνήτης ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀργουζίνων. Τὰ συμβόλαια ἔκειντο ἀνοικτὰ ἐπὶ τοῦ ταβερνάκλου καὶ δύο ἐσπαλλιέροι καὶ ἑξ ναῦται ἤλθον νὰ υπογράψωσι, καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τοὺς βαθμοφόρους τοῦ σκάφους ἀνκοινοῦντο οἱ νέοι προθιβάσμοι. Ὁ κομίτε ρεάλ προήγετο εἰς κυβερνήτην τῆς καπιτάνας «Ἀγίας Φραγκίσκας», ἐγὼ δὲ κατελάμβανον τὴν θέσιν του. Ἐὰν τοῦτο συνέβαινε πρὸ τοῦ τελευταίου ἡμῶν πλοῦ ἤθελα τρελλαθῆ ἀπὸ τὴν χαρὰν μου καὶ τότε... ὅταν ὁ δὸν Γκαρθίας ἀνυπομονῶν ἔλαβε τὰ συμφωνητικὰ τοῦ βριγαντίνου καί, ἐπειδὴ οὐδεὶς ἀργουζίνος προσήρχετο, ἐζώνησε· «κανεῖς λοιπὸν δὲν

(1) Δορυφόρος.

θὰ δεχθῇ νὰ γίνη κυβερνήτης τῆς θαλαμαμηγοῦ», ἐπροχώρησα ὁ ἄθλιος μὲ κλονούμενον βῆμα καὶ ἔθεσα τὴν ὑπογραφὴν μου. Ὁ δὸν Γκαρθίας κατ' ἄρχὰς μὲ ἐθεώρησεν ἔκπληκτος, ἔπειτα δράξας με ἀπὸ τὸ περιλαίμιον μὲ ὥθησε πρὸς τὰ αἰωροθέσια ὥσεί θέλων νὰ μὲ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν, κατόπιν μὲ ἐν μεϊδιάμα σαρκαστικόν, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε θὰ λησμονήσω, ὥθησας με περιφρονητικῶς μὲ ἔρριψεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀργουζίνων, οἵτινες δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑψώσωσιν εἰς τὰς χεῖράς των τὸν τέως συνάδελφον καὶ νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐνωμοτίας τοῦ πρώτου δεξιοῦ σέλματος. Ἐνόησα τί μὲ ἐπερίμενε καὶ σχεδὸν ἀπώλεσα τὰς αἰσθήσεις μου. Οἱ ἐσπαλλιέροι μὲ ἤρπασαν καὶ μὲ ἐτίναξαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των ὡς πτερόν· οἱ ἐρέται τοῦ δευτέρου σέλματος μὲ ἐδέχθησαν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν πρώτων καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος μὲ διεβίβασαν εἰς τοὺς ὀπισθεν αὐτῶν δεσμώτας. Ἀπὸ σέλματος εἰς σέλμα ἐστριφογύριζα ἐναέρις μέχρι τῆς ραμπάτας. Τότε οἱ δεξιότοιχοι κατεργαράοι μὲ ἔρριψαν εἰς τοὺς ἀριστεροτοίχους, οἵτινες διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου μὲ ἐπανεφέρασαν ἐν ροπῇ ὀρθαλμῶν εἰς τὴν πρύμνην καὶ ἔπεσα ἐπὶ τῆς ἐσπάλλας (1) ὡς ράκος, ἀσθμαίνων, ζαλισμένος, κῆθιδρως, συντετριμμένος ἐν μέσῳ τῶν γελῶτων, τῶν συριγμῶν καὶ χλευασμῶν ὁλοκλήρου τοῦ πληρώματος. Τὸ ἀτιμωτικὸν τοῦτο ἐναέριον ταξείδιον ὑπῆρξεν ὁ ἀποχαιρετισμὸς τῆς ρεάλε ἐν ἣ ἔρχον ὑπηρετήσῃ τρία ἔτη καὶ τὴν ὁποίαν τότε ἐγκατέλειπον χάνων ὁ μωρὸς τοὺς κόπους μου, τὴν εὐνοίαν ἐνὸς πλοιάρχου, ὅστις ὑπῆρξε δι' ἐμὲ πατὴρ καὶ μὲ ἐθεώρει νῦν οὐτιδανόν, θυσιάζοντα πιθανῶς εἰς τὴν ἐλπίδα πλουσιωτέρων τινων ἀποδοχῶν βεβαίαν καὶ λαμπρὰν προαγωγὴν. Ἐχана διὰ παντὸς τὰς γαλέρας. Τὸ κεφάλι μου ὅμως εἶχεν ἐντελῶς διαστραφῇ ἐντὸς ὀλίγων ὥρων. Μὲ μετέφεραν λιπόθυμον εἰς τὸ βρεγαντίνον· ἀλλὰ ζειδωρος ὕπνος μιᾶς νυκτὸς καὶ ὁ κατὰ τὸν πλοῦν καθαρὸς ἀὴρ τῆς θαλάσσης, ὅστις δὲν εἶχε φόβον ἐδῶ νὰ διαφραγῇ ἀπὸ τὴν δυσοσμίαν τοῦ ἐρετικοῦ, μοῦ ἐπανεφέρασαν ταχέως τὰς δυνάμεις μου. Μετὰ δύο ἡμέρας εἰσέπλεον εἰς τὰς λαγούνας τοῦ Φοῦντι καὶ εἶχα τόσον προσδεύση κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς τὰς φαντασιοληξίας μου, ὥστε ἤδη ἐτόλμων νὰ ὁμολογῶ, εἰς τὸν ἑαυτὸν μου τοῦλάχιστον, ὅτι ἡγάπων τὴν δούκισσαν. Ἠγόρασα τότε καὶ μερικοὺς ποιητάς, ὡς τότε σύ, καὶ κατέτρωγα κυριολεκτικῶς αὐτοὺς. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ποιηταὶ ἦσαν σύμφωνοι ὅτι τὰ πάντα εἰς τὸν ἔρωτα εἶναι δυνατά.

Ἡ Ἰουλία Γονζάγα ὡς δὴ αἱ ὥραϊ καὶ χαϊδεμέναι γυναικες ἐφέρετο ὀλίγον ὡς τρελλὸν παιδίον. Τὰς πρώτας ἡμέρας εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ μανίαν διὰ τὸ βριγαντίνον της. Νὰ τὸ περιτρέχῃ πανταχοῦ, νὰ ἐξετάζῃ τὸ ἐν, νὰ ἐξετάζῃ τὸ ἄλλο, νὰ μὲ ἀναγκάζῃ εἰς ἀπαύστους διαδρομὰς ἐντὸς τῆς λίμνης, εἰς τὰς ὁποίας προσεχάλει σήμερα τὴν μίαν αὔριον τὴν ἄλλην, ὅλας τὰς φίλας της, ὅλας τὰς πυργοδεσποίνας τῶν περιχώρων διὰ νὰ περιεργασθῶσι, διὰ νὰ θαυμάσωσι τὸ ἔξοχον αὐτὸ δῶρον τοῦ δούκους, διὰ ν' ἀπολαύσωσι μετ' αὐτῆς ὀλίγων ὥρων πλεῦν εἰς τὰς ἀλησμόνητους ἀληθῶς ἐκείνας ἀκτάς. Ἐπειτα ἤθελε νὰ μάθῃ τὰ πάντα, πῶς

(1) Τὸ μεταξὺ τοῦ πρώτου σέλματος καὶ τοῦ ἐπιστέγου τμήμα τοῦ κατασιρώματος.

ὀνομάζετο ἕκαστον μέρος τοῦ σκάφους καὶ τοῦ ἐξαρτισμοῦ, ὅλους τοὺς ναυτικούς ὅρους, ἤθελε νὰ γίνῃ θαλασσίη, νὰ μάθῃ νὰ κωπηλατῇ καὶ πρὸ παντὸς νὰ μάθῃ τὸ ἀνεμολόγιον καὶ τὴν πυξίδα, τὴν πυξίδα, τὴν νέαν ἐπινόησιν τοῦ συμπατριώτου της Φλαβίου Τζόγια. Εἶχα λοιπὸν τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι ὁ καθηγητὴς της, εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ εἶμαι ἐπὶ ὥρας πλησίον της, ν' ἀποκτήσω βαθμὴδὸν πρὸς αὐτὴν οἰκειότητα, τὴν ὁποίαν ὀλίγοι εἶχον ἐν τῇ αὐλῇ, ὅπου ἄλλως ἢ δούκισσα ἀνελάμβανε κἄπως αὐστηρότερον ἦθος, ἐνῶ κάτω εἰς τὴν θάλασσαν ἦρχετο διὰ ν' ἀπαλλαγῇ ὀλίγον τῆς ὀχληρᾶς ἐθιμοτυπίας. Ἐπειτα εἶναι μερικά πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδύνατον ν' ἀπατήσωσι τὸν ὀφθαλμὸν τῆς γυναίκος. Μὲ εἶχε μαντεύσει καὶ καθ' ὑπερβολὴν φιλάρεσκος, διεσκέδαζε πολὺ μὲ τὴν αὐθάδειάν μου αὐτὴν, ἴσως καὶ μὲ τὰ βῆσάνά μου. Πρὶν παρέλθῃ καὶ ἐκπνεύσῃ ἐντελῶς τῆς ἀψικόρου γυναίκος ὁ ἐνθουσιασμὸς διὰ τὴν πτωχὴν της θαλαμηγόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ, μικρὸν τι συμβὰν μὲ εἰσήγαγεν ἐντελῶς εἰς τὴν εὐνοίαν της, εἰς τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ τοῦ δουκός. Ἐνα κόσμημα, ἐνθύμιον τῆς μητρός της, τὸ ὁποῖον εἶχε φαίνεται περὶ πολλοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπώλειαν εἶχε θεωρήσῃ, ἔλεγε πολλάκις, κακὸν οἰωνόν, ἀποσπασθὲν δὲν ἤξεύρω πῶς ἀπὸ τὴν ἐσθῆτά της κατέπεσεν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπῆδῃσα ὡς τρελλὸς κατόπιν τοῦ βαρυνίμου κοσμημάτος, καὶ ἐπειδὴ εὐτυχῶς εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἀγκυροβόλιον καὶ παρὰ τὴν ἀκτὴν, εἰς βάθος τῶν ὑδάτων ἀσήμαντον, δὲν ἤργησα ν' ἀναβῶ εἰς τὸ κατὰστρωμα μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐνθυμίου. Τοῦτο ἐφάνη εἰς αὐτὴν ἀληθὲς ἡρωϊσμὸς καὶ τὸσον ὕψωσε τὸ κατόρθωμά μου, τὴν ἀφοσίωσίν μου, τόσα ἔκαμε ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε ὅταν τὸ βριγαντῖνον ἐσήπετο λησμονηθὲν εἰς μίαν ἄραν τῆς λίμνης καὶ τὸ πλήρωμά του εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀπολυθῇ, ἐγὼ συγκατεριβούμην μετὰ τῶν μικρῶν αὐλικῶν καὶ ἐθεωρούμην ἐκ τῶν μᾶλλον ἐμπίστων τοῦ δουκός.

Ἐντὸς ἐνὸς ἔτους πόσον εἶχα μεταβληθῇ! Ὅστις μ' ἔβλεπε δυσκόλως θὰ ἀνεγνώριζεν εἰς ἐμὲ τὸν κατώτερον ἀξιωματικὸν μιᾶς γαλέρας. Δὲν εἶχον λεπτυνθῇ μόνον οἱ τρόποι μου· εἶχον μεταποιηθῇ εἰς ἓνα τυφρωτάτον ἀκόλουθον. Σωστὸς ἐρωτιδεὺς ὅλα ὅσα ἀπελάμβανα ἐξώδευα εἰς τὴν τοαλέτα μου, εἰς μίαν μανίαν καλλωπισμοῦ. Ὅλοκλήρους ὥρας ἔχана καθ' ἡμέραν ἐνώπιον τοῦ καθρέπτου Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἤμουν καὶ ἀδικημένος ἀπὸ τὴν φύσιν ἔκαμα χωρὶς νὰ θέλω σχεδὸν πολλὰς ἀκόπους κατακτήσεις ἐν μέσῳ τοῦ παραλυμένου ἐκείνου βίου τοῦ Φοῦντι. Καὶ πάλιν θὰ ἦτο οὗτος ὁ καλλίτερος δρόμος ἂν τὸν ἐξηκολούθουν· ἀλλ' ὁ μωρὸς ἐπανηρχόμην ἀκατάπαυστα εἰς τὸ ὀλέθριον ὄνειρόν μου, μέχρις ὅτου μία τελευταία ἀνοησία μὲ ἔρριψεν ἅπαξ διὰ παντὸς εἰς τὴν πραγματικότητα συντετριμμένον, χειρότερα ἀπὸ τὸ ἐναέριον ἐκεῖνο ὑπεράνω τοῦ ἐρετικοῦ τῆς γαλέρας ταξίδιον.

Ἐγράψα στίχους εἰς τὴν δούκισσαν. Τοῦτο ἐπροξένησεν εἰς αὐτὴν τοσαύτην θυμηδίαν, ὥστε δὲν ἐκράτησε νὰ μὴ τοὺς ἀναγνώσῃ μεγαλοφώνως μέσα εἰς τοὺς γέλωτας καὶ τοὺς σαρκασμοὺς ὀλοκλήρου σχεδὸν τῆς αὐλῆς. Τί κακὸ ἔγινεν. Αἱ κυρίαι τοὺς εὐρισκον ὠραίους, ὁ τελετάρχης καὶ ὁ κλειδοῦχος αὐθάδεις, ὁ ἱερεὺς ἔργον τοῦ σατανᾶ καὶ ὁ γραμματεὺς ἐστερημένους πάσης φιλολογικῆς ἀξίας. Ἦσαν τῇ ἀληθείᾳ ἄθλιοι· ὅπως δὲ καὶ

ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ἦτο μέγα τὸ σκάνδαλον καὶ ὁ δοῦξ ἀπεφάσισε μέσα του νὰ τιμωρήσῃ σκληρὰ τὴν ἀπιστίαν μου καὶ τὴν αὐθάδειάν μου. Δὲν ἦτο ἐν τούτοις καθ' ὁλοκληρίαν ἰδικόν μου τὸ σφάλμα. Ἐπταισε καὶ ἡ δούκισσα ὑποθάλλουσα τὴν τρέλλαν ἐνὸς παιδίου. Ἐπὶ μῆνας ἤδη ἐδέχετο τὰ ἄνθη μου καὶ καθ' ἐκάστην σχεδὸν ἡ ἐρωτότροπος γυνὴ ἀπέσπα ἀπ' αὐτὰ μίαν δρᾶκα λευκῶν ῥόδων, τῶν ἀνθέων τῆς προτιμῆσεώς της, διὰ νὰ στολίσῃ τὸ στῆθος της. Ἦτο νὰ μὴ χάσω τὸν νοῦν μου ! Ποῖος δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὰς γυναῖκας ! Ὁμοιάζουσι τὸν ὠκεανόν· ἔχουσι βάθη τὰ ὅποια δὲν δύνανται ὅλοι νὰ βυθομετρήσουν. Καὶ ἄλλος ἴσως θὰ εἰόλμα ὅ,τι ἐτόλμησα.

Δὲν ὑπῆρχε τότε ἢ μία μόνη ὁδὸς σωτηρίας, ἡ φυγή. Ἄλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Οἱ ἀλλεθαρδιέροι μοῦ ἐμπόδισαν τὴν ἔξοδον. Ἐκλείσθην τότε εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ ἀνέμενα τὸν κεραυνόν. Τὴν νύκτα ἀντελήφθην ὅτι ἐτέθη φρουρὸς πρὸ τῆς θύρας μου· τὴν δ' ἐπαύριον ἐρρίφθην εἰς σκοτεινὴν καὶ ὑγρὰν φυλακὴν. Κατόπιν φαίνεται· ἐκράτησαν ἄλλαι σκέψεις καὶ τὸ ἐπόμενον μεσονύκτιον ἐξαχθεὶς ὠδηγήθην ἔξω τῆς πόλεως ὅπου ἀφοῦ μοῦ ἀφῆρσαν ἐκ τῆς στολῆς μου τὰ οἰκόσημα τοῦ δουκὸς με ἔδειραν ἀνηλεῶς καὶ με ἄφησαν με τὴν ἄδειαν νὰ ὑπάγω ὅπου θέλω. Ἐσύρθην, ἐσύρθην μέχρις οὗ ἔπεσα εἰς μίαν τάφρον ἡμιθανής. Ἡ ἐκδίκησις τοῦ δουκὸς ὑπῆρξε βάναισος καὶ ταπεινή. Ὅταν συνῆλθα ἐδάδισα κλονούμενος, πονῶν, ἐλεεινός, πρὸς τινα πέραν τοῦ τενάγους παραλίαν με τὴν ἐλπίδα νὰ εὕρω μέσον τι νὰ φύγω ἅπὸ τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εἶχα βυθισθῇ εἰς τόσῃν δυστυχίαν καὶ τόσῃν ἐντροπῇ. Ἐπροχώρησα πρὸς μίαν ἄκραν ἐντὸς τῆς θαλάσσης καὶ ἐκάθισα διψῶν καὶ πυρέσσων ἐπὶ ἱκανὰς ὥρας. Τέλος εἶδα προσπλέουσαν ταχεῖαν γαλιώταν. Κινῶ τὸν πῖλόν μου, τὸ μανδῆλι μου με ὅσας μοῦ ὑπελείποντο δυνάμεις. Ἡ γαλιώτα πλησιάζει. Ἀργὰ ἀνεγνώρσα ὅτι ἦτο ἀλγερινὸς καταδρομεὺς καὶ ἔφριξα πρὸ τῆς νέας τύχης μου. Εἶχε τὴν τόλμην νὰ περιπλήρῃ τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας ὑπ' αὐτὰς σχεδὸν τὰς ὄψεις τοῦ βασιλικοῦ στόλου διὰ νὰ στρατολογήσῃ ἴσως ἢ μᾶλλον διὰ ν' ἀρπάσῃ νέους διὰ τὸ ἐρετικόν. Δὲν ἦτο βεβαίως τὸ μέσον τὸ ὁποῖον ἐπεζήτουν ὅπως φύγω. Δὲν εἶχον ὅμως πλέον δυνάμεις νὰ κινηθῶ. Μετὰ μεγάλων προφυλάξεων προσήγγισεν ἡ γαλιώτα καὶ ἀποστείλασα λέμβον με παρέλαβεν. Με ἐθεοράπευσαν ἀπὸ τὰς πληγὰς μου διὰ ν' ἀποκτήσωσιν ἓνα καλὸν ἐρέτην. Μετὰ ἓνα μῆνα με ἔδεσαν εἰς τὴν πεδᾶγαν. Δέσμιος ἐπὶ τῶν σελμάτων, κύπτων ὑπὸ τὸ βούνευρον τοῦ ἀργουζίνου, εἶχον τὸν καιρὸν τότε νὰ μελετῶ ἐπὶ τῶν ἀνοησιῶν μου· εἶχα ὀριστικῶς διορθωθῇ, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Τὸ μέλλον ἡπλώνετο ἐμπρὸς μου ἐντελῶς σκοτεινόν. Ἐπὶ δύο ἔτη ἔζησα τὸν βίον τῶν κατεργαρίων, ὅστις εἶναι αὐτόχρημα βίος τῆς κολάσεως. Ἰδοὺ τί μοῦ εἶχαν στοιχίσῃ οἱ στίχοι μου.

Ἐκωπηλάτησα ἐπὶ δύο ἔτη ὑπὲρ τῶν πολεμίων τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος μου, συνέτεινα καὶ ἐγὼ ἀκουσίως μετὰ τοσούτων ἄλλων δεσμιῶν χριστιανῶν, εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου λάμπων τὴν βαρεῖαν κόπην διὰ νὰ δίδω περὰ εἰς αὐτὸν νὰ σώζεται ἢ νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν χριστιανικῶν σκαφῶν καὶ νὰ λεηλατῇ τὰς χριστιανικὰς παραλίας. Ἡ γαλιώτα ἀνῆκεν εἰς τοὺς στόλους τοῦ Καϊρεδίν-πασᾶ, τοῦ φοδεροῦ

Βαρβαρόσσα, τοῦ τρόμου τότε τῆς Μεσογείου, ὁ ὁποῖος καταλπὼν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀλγερίας ἐγίνε καπετὰν πασᾶς τοῦ σουλτάνου διὰ νὰ νικήσῃ τοὺς χριστιανικοὺς στόλους εἰς Πρέβεζαν. Πρὸ τῆς ἐκδουλεύσεως ταύτης εἶχαν ἀποπειραθῇ νὰ προσφέρῃ ἄλλην τιὰν λίαν περιεργον, μίαν ἐκπληξιν, ἥτις ἐπιτυχάνουσα δὲν ἤθελε δυσαρεστήσῃ τὸν σουλτάνον Σουλεῦμὰν τὸν μεγαλοπρεπῆ.

Ὁ Βαρβαρόσσας εἰσῆρχετο κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, τὸ θέρος τοῦ 1534, εἰς τὰ ἐξήντα ἐπὶ ἔτη τῆς ἡλικίας του. Μὲ ὅλην τὴν μεγάλην του ἡλικίαν ἔφερε μὲ εὐκολίαν καὶ μὲ εὐχαρίστησιν τὰ βάρη τοῦ πολέμου. Ὁ Σουλεῦμὰν ἐκστρατεύων κατὰ τῆς Περσίας εἰς αὐτὸν ἀνέθεσεν ν' ἀπασχολήσῃ τὰς χριστιανικὰς δυνάμεις, ἰδίως τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου Ε' ἐνσπείρων τὸν τρόμον εἰς τὴν Μεσόγειον χωρὶς ἐπίσημον διάρρηξιν τῆς εἰρήνης. Ὅγδοῇντα σκάφη ἐτέθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ περιβοήτου καταδρομέως καὶ ὀκτακισχιλίου Γενίτσαροι. Οὐδέποτε εἶχα παρασταθῇ εἰς τοιοῦτον θέαμα, ὥσως οὐδέποτε καὶ τὸ ὄτζακ τῶν Γενιτσάρων εἶχεν αἰσθανθῇ τόσον μεγάλην συγκίνησιν. Ὀλόκληρος ἡ Σταμπούλ, ἰδὼς τὸ Σαράϊ-Μπουρνού ἐκαίετο. Ἐπρόκειτο περὶ λαφυραγωγίας μᾶλλον ἢ περὶ πολέμου. Ἡ λεηλασία ἤρχισε διὰ τῆς ἐρημώσεως ὅλων τῶν μετὰ τὸ Ρηγίου καὶ Νεαπόλεως παραλίων καὶ τῆς οἰχμαλωσίας ἑνδεκαχιλιάδων χριστιανῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων. Ἄλλο ὅμως ἦτο τὸ μέγαλον μυστικὸν τοῦ φοβεροῦ πειρατοῦ. Ὁ Βαρβαρόσσας ἐσκέπτετο νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ χαρέμι τοῦ Σουλτάνου τὴν ὠραιότατην τῶν γυναικῶν τοῦ κόσμου, τὴν Ἰουλίαν Γουζάγαν, τὴν δούκισσαν τοῦ Τραζέτο καὶ κόμησσαν τοῦ Φοῦντι, τὴν χήραν τοῦ Οὐεσπασιανοῦ Κολόνα, — ἐν Κωνσταντινουλεὶ τότε μόνον ἐμάνθανον, ὅτι ὁ δουξ τοῦ Τραζέτο εἶχε πρὸ ἔτους ἀποθάνει. — Πολλοὶ ὀλίγοι ἐγνώριζαν τὴν πρόθεσιν τοῦ καπετὰν πασᾶ· ἐκ τῶν ὀλίγων δὲ τούτων ἦμουν καὶ ἐγώ. Εἶχον συλληφθῇ πορὰ τὸ Φοῦντι καὶ ὁ κυβερνήτης μου μὲ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Καϊρεδὶν ὅπως τοῦ χρησιμεύσω ὡς ὁδηγός. Μὲ ἀπῆλλαξαν τῶν δεσμῶν καὶ μὲ ἀπέστειλαν εἰς τὸν Σεκμπάν-μπαση τῶν Γενιτσάρων, ὅστις μὲ κατέταξεν εἰς τὸ 14ον μπουλουκ τῶν ἀτζεμῆ-ὀγλάν, γεμάτο ἀπὸ πάσης ἐθνικότητος χριστιανικοὺς νεοσυλλέκτους. Ἀπεφασίσθη νὰ ριφθῶσιν εἴκοσιν ὀρτάδες ἐπιλέκτων Γενιτσάρων, σεμενλέρ καὶ γιαγιά-μπεϋλέρ εἰς τὰς ἐγγὺς τοῦ Φοῦντι ἀκτὰς. Τούτους ἤθελον ἐγὼ δι' ἀτραπῶν, ἃς καλῶς ἐγίνωσκον, ὁδηγήσει· τὴν νύκτα ἀπαρτηρήτους μέχρι τοῦ μεγάρου, ὅπως κυκλώσωσιν αὐτὸ καὶ τὸ φρούριον καὶ ἀρπάσωσι τὴν δούκισσαν. Μοῦ ἐσυστήθη ἄκρα ἐχεμύθεια καὶ ἐπὶ στιγμὴν ἐγίνε λόγος νὰ μοῦ κόψουν τὴν γλῶσσαν διὰ ν' ἀκούω ἀλλὰ νὰ μὴ λέγω. Εὐτυχῶς δευτέρα σκέψις τῶν ἀνθρωπινωιτέρα μ' ἐγέμισε δῶρα καὶ ὑποσχέσεις. Μετὰ μακρὸν πλοῦν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γνώριμον ἀκτὴν τοῦ Φοῦντι. (1) Τοιαύτη ἐβασίλευεν ἐπ' αὐτῆς σκοτία, ὥστε οὐδεὶς ἤδυνῆθη ν' ἀντιληφθῇ τὴν προσέγγισιν ἡμῶν καὶ ἡ ἀπόδοξαις διεξήχθη μετὰ πάσης ἀνέσεως. Οἱ Γενίτσαροι ἀήρεσαν ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐσκιοῦ τὰ ἐπίχρυσα κοχλιάρια, τὸ σῆμα τοῦ σώματός των, ἵνα μὴ λάμπωσιν ἐν τῷ σκότει, ἔθηκαν τὰ ἀρκεθούζια αὐτῶν εἰς τὰς δερματίνας

(1) Τὸ γεγονός ἐπὶ συνέβη τὸ θέρος τοῦ 1534.

θήκας, οἱ αἰχμηταὶ ἐταπείνωσαν τὰ δόρατα, πάντες ἐτάχθησαν εἰς διπλὴν φάλαγγα καὶ ἀθอรύθως μὲ ἡκολούθησαν ἐν ἀπολύτῳ σιγῇ μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτοὺς πειθαρχίαν. Μετὰ πορείαν ἡμίσειας ὥρας οἱ ὑψηλοὶ πύργοι τοῦ μεγάρου ἤρξαντο νὰ διακρίνονται ὀλίγον εἰς τὸ σκότος, ἤκουετο δὲ πλέον ἐκ τῶν ἐπάλλεων τὸ «φύλακες γρηγορεῖτε!» Ἐπροχωροῦμεν ὁλονέν. Κατελάβαμεν πάσας τὰς περὶ τὸ φρούριον καὶ τὸ μέγαρον διόδους, ἐστήσαμεν διαφόρους ἐνέδρας καὶ μὲ τὸ ὑπόλοιπον τῆς δυνάμεως ἐπροχωρήσαμεν κατὰ τῆς κυρίας πύλης. Ἀπείχομεν μόνον πεντήκοντα βήματα ὅτε μᾶς ἐνόησαν οἱ φρουροί· ἠθέλησαν τότε νὰ ὑψώσωσι τὴν αἰρετὴν γέφυραν, ἀλλὰ εὐστοχος συμπτωβολισμὸς τῶν προπορευομένων ἀνιχνευτῶν ἀξάμπ τοὺς ἔκαμε νὰ παραιτηθῶσι τῆς ιδέας. Ὁρμήσαμεν ἐπ' αὐτῆς, ἐκόψαμεν τὰς ἀλύσεις καὶ ἡ πύλη ἐβιάσθη μὲ τοὺς πελέκεις. Ἡδὴ ὅλοι οἱ φύλακες ἦσαν εἰς τὰ ὄπλα, βρογχὴ δὲ ἐπιπταν οἱ πυροβολισμοί. Ἀνέβημεν τὰς κλίμακας, οἱ ὑπηρέται ἐφρευγον διὰ τῶν διαδρόμων, πολλοὶ ἐπήδων ἀπὸ τὰ παράθυρα· πολλοὺς δὲ, τοὺς ἀθλίους, τοὺς συνελάβαμεν μὲ πολὺτιμα ἀντικείμενα εἰς τὰς χεῖρας, τὰ ὁποῖα ἐπωφεληθέντες τῆς ταραχῆς ἤθελαν ν' ἀρπάσουν. Αἱ γυναῖκες ὡς φοβισμέναι δορκάδες ἔτρεχαν ἡμίγυμνοι μέσα εἰς τὰς γραμμὰς τῶν Γενιτσάρων, οἵτινες διεπληκτικίζοντο ποῖος πρῶτος νὰ τὰς αἰχμαλωτίσῃ. Εἰς τζορμπατζῆς τῶν Γενιτσάρων ἀκολουθῶν με κατὰ πόδας μοῦ ἐφώναζεν ἀπαύστως ἐμπρός! Ὁρμησα εἰς τῆς δουκίσσης κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς μου μεγάλον πυρσόν. Διῆλθον τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν θύραν τοῦ διαδρόμου τοῦ ἄγοντος εἰς τὸ δωμάτιον αὐτῆς καὶ τότε ἔκλεισα μὲ ὀρμὴν τὴν ἰσχυρὰν θύραν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ τζορμπατζῆ. Ἦκουσα εὐθὺς τὰς φοβερὰς αὐτοῦ βλασφημίας καὶ κατόπιν τοὺς μανιώδεις κτύπους τοῦ πελέκειος καὶ τῶν κοπάνων τῶν ἀρκεβουζίων. Ἀλλ' ἦτο ἀκόμη καιρὸς. Ἐπροχώρησα κλειῶν ὀπισθὲν μου θύρας καὶ τέλος ἔρθασα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ κοιτῶνος τῆς δουκίσσης. Κρατῶν τὸν πυρσὸν ὑψηλὰ διέκρινα αὐτὴν γυμνὴν, μὲ τὴν κόμην ἄτακτον, σχεδὸν τρελλὴν ἀπὸ τὸν φόβον, καταβαίνουσαν ἀπὸ τὴν κατὰ χρυσον κλίνην της μὲ ἐν ἀπερίγρηπτον ἀπειπισίας κίνημα. Μολονότι ὁ θάνατος ἔτρεχεν ὀπισθὲν μου, μολονότι μόνον τὸ μῖσος ἡδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ μοῦ ἐμπνέῃ αὐτὴ ἡ γυναῖκα, δὲν ἡδυνήθην νὰ μὴ σταθῶ καὶ θαυμάσω ἐπὶ στιγμὴν τὴν θείαν ἐκείνην ὀπτασίαν. Τὰ πράγματα ὁμῶς δὲν ἐπερίμεναν. Ἐσπευσα πρὸς αὐτὴν ἀπολιθωθείσαν ἐκ τοῦ φόβου. Μὲ ἀνεγνώρισεν ὑπὸ τὴν φοβεράν τοῦ ἀτζεμῆ-ὄγλὰν περιβολὴν καὶ αἰσθημα φρίκης περιεχύθη ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας της. Τὸ αἶσθημα ὁμῶς τῆς γυναικείας αἰδοῦς ἐπερίσχυσεν τοῦ τρόμου· ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ ἤρπασεν καὶ ἐπέρασε εἰς τὸ σῶμά της ἓνα λεπτοῦφαντον χιτῶνα.

— Εἶμαι ὁ Κονδοκάλης, τότε τῆς εἶπα, ἀλλὰ μὴ φοβᾶσαι. Δὲν ἔρχομαι πρὸς ἐκδίκησιν, ἔρχομαι πρὸς σωτηρίαν, διὰ τὴν ὁποίαν νὰ εἶσαι βεβαία τίποτε δὲν θὰ ζητήσω. Εἶμαι ὁμῶς χριστιανὸς καὶ ὠρκίσθην νὰ μὴ ἐπιτρέψω ἡ ὠραιοτάτῃ τῶν χριστιανῶν ἡγεμονίδων νὰ στολίσῃ τὸ χαρέμι τοῦ τυράννου μας. Ἀλλὰ ἐμπρός, μὴ καθήμεθα, ἐκάστη στιγμὴ φέρει πλησιέστερα εἰς ἐμὲ τὸν θάνατον, καὶ εἰς σὲ τὴν αἰχμαλωσίαν!

— Τὴν ἔσυρα διστάζουσιν καὶ ἦτο καιρὸς. Ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος ἐκρημνίζετο μὲ πάταγον ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῶν Γενιτσάρων. Εἰσῆλθομεν

τρέχοντες εἰς ὑπογείαν μυστικὴν διόδον, ἣτις ἔφεραν ἔξω τοῦ φρουρίου καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἔξοδον ἐφρόντισα νὰ μὴ ὑποδείξω εἰς τοὺς Τούρκους. Διὰ τῆς αὐτῆς διόδου ἔφευγον ὡς τρελλοὶ καὶ τινες τῶν ἀνθρώπων τοῦ μεγάρου. Ὅταν ἐξήλθομεν εἰς τὴν πεδιάδα ἡ Γονζάγα μὲ κατααιματωμένους τοὺς πόδας, δὲν ἤδυνάτο νὰ βαδίσῃ πλέον. Εὐτυχῶς τινὲς ἀπὸ τοὺς φυγάδας ἔφεραν ἓνα ἵππον. Τὴν ἐρρίψαμεν ἐπάνω. Ἡ συνοδία ἐπροχώρησε πρὸς τὰ βουνά, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον μένων τελευταῖος ἐτρύπωσα εἰς τὴν πρώτην λόχμην, τὴν ὁποίαν συνηντήσαμεν καὶ ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἐκρύβην ἐντὸς αὐτῆς ἐπέταξα τὸ σαρίκι, ἔσχισα τὰ σήματα τοῦ Ὅζακ καὶ ἀνέμενα μὲ τὸ ὄπλον εἰς χεῖρας. Μετ' ὀλίγον εἶδα τὴν συνοδίαν ἐπιστρέφουσιν, ἤκουσα δ' εὐκρινῶς τὴν δοῦκισσαν παροτρύνουσαν εἰς ἀναζήτησίν μου. Ἐκρύβην βαθύτερον. Εὐθὺς ἄλλως ἠκούσθησαν οὐχὶ μακρὰν φοβερὰ συμπτροκροτήσεις, τὸ τηλεβόλον ἐβρόντα, καὶ τοιαύτη ἡγέρθη ἐκ τῆς πόλεως βοή, ὥστε ἔντρομος ὁλόκληρος ἡ συνοδία ἐτράπη εἰς φυγὴν διασκορπισθεῖσα. Εἶδα τὴν Ἰουλίαν — ἡ τελευταία φορὰ — νὰ φεύγῃ καλπάζουσα καὶ μετ' ὀλίγον νὰ ἐξαφανίζεται εἰς τὰ σκότη. Ὁ ἐν τῇ πόλει θόρυβος ὁλονὲν ἐν τούτοις ἐπετείνετο· ἐγκατέλειψα τότε τὴν κρύπτην μου καὶ ἀνέβην εἰς τὰ ὑψώματα ὁπότεν ἐφαίνετο ὁλόκληρος ἡ πόλις. Τὸ θέαμα ἦ οὐ φρικῶδες. Ὁ Βαρθαρόσσας ἀποτυχὼν εἰς τὴν ἀρπαγὴν ἐξέσπασε κατὰ τῆς πόλεως. Τὸ Φοῦντι ἐλεηλατεῖτο καὶ ἐκαίετο. Αἶθος δὲν ἔμεινεν ἐπὶ λίθου καὶ οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι αὐτῆς ἀγέληδόν ἀπήχθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν. Ὡς ἐμὲ κατέστρεψε καὶ αὐτοὺς ἡ ὀλεθρία καλλονὴ τῆς κυρίας των.

Ὅταν ἐπῆλθεν ἡ ἡμέρα καὶ ὁ στόλος τῶν ἀπίστων ἀπέπλευσε, κατέβην ἀπὸ τὸ βουνὸν πρὸς τὸν σωρὸν τῶν ἐρειπίων, ὅστις πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἀκόμῃ ἦτο ἡ ὠραία πῖλις τοῦ Φοῦντι (1). Εἶχα ἀνάγκην ν' ἀποθάλω ἐντελῶς τὴν τουρκικὴν μου περιβολήν. Μετὰ πολλοὺς κόπους κατῴρθωσα τέλος νὰ εὕρω μεταξὺ τῶν διεσκορπισμένων εἰς τοὺς δρόμους ἐπίπλων μερικὰ ἐνδύματα ἀπὸ τὰ συνειθισμένα εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου, οὐδεμίαν δυνάμενα νὰ διεγείρουν ὑπόψιν. Περιβληθεὶς αὐτὰ ἀπεφάσισα νὰ ὁδεύσω διὰ τῶν ὁρέων πρὸς τὴν Ἀπουλίαν.

Ἐπτὰ ἔτη δὲν εἶχον ἴδῃ τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν Κέρκυραν, πέντε δὲ ὁλόκληρα ἔτη εἶχα νὰ μάθω περὶ τῶν ἰδικῶν μου. Ἦλπιζα ὅτι εἰς τὸν Τάραντα ἢ εἰς τὴν Κιλλίπολιν ἤθελα εὕρῃ τὰ μέσα νὰ περάσω εἰς Κέρκυραν, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε μετὰ μηνῶν περιπλανήσεις. Ἐπὶ τῶν ὁρέων ἔμαθα τὸ οἰκτρὸν τέλος τῆς ὠραίας Γονζάγας περιπεσούσης εἰς χεῖρας ληστῶν τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα τῆς ἐκ Φοῦντι φυγῆς της. Οἱ χωρικοὶ μοῦ ἔδειξαν εἰς τὸ βάθος ἀγρίας χαράδρας τὴν θέσιν ὅπου εἶχε ταφῇ καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐσεβὴς καὶ πονετικὴ χεὶρ εἶχε στήσῃ πτωχὸν ξύλινον σταυρόν. Νωπὸν ἦτο ἀκόμῃ τὸ χῶμα τὸ ὁποῖον ἐσκέπασε διὰ παντὸς τὸ περικαλλὲς ἐκεῖνο σῶμα. Ἐκεῖ εἶχε κρημνισθῇ μόνῃ της ἡ δοῦκισσα διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν κτηνωδίαν τῶν ἀγρίων ληστῶν τοῦ Μπενεβέντου. Φαντάζεσαι ὅτι ἔκλαυσα διὰ τὴν δυστυχίαν της, ἂν καὶ δὲν τὴν ἡγάπων πλέον.

Ἀλλέως ἐφανταζόμην νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ ἀλλέως

(1) Σήμερον εἶναι ἀσήμαντος πολίχνη ἐπτακισχιλίων κατοίκων.

ἐπέστρεψα. Ἐπρεπε νὰ ἀρχίσω τόρα πάλιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ καμμίαν ὄρε-
ξιν δὲν ἡσθανόμην πλέον νὰ θέσω ἐκ νέου εἰς τὸ πόδι μου τὴν ἀλυσίδα
τοῦ μπονεβολίου, ἥτις ἦτο φόβος καὶ νὰ μὴ τὸ κατέλιπα ποτέ. Τίς μο-
ῆγγυατο ὅτι ἤθελα συναντήσῃ εἰς τὴν ζωὴν μου ἓνα δεῦτερον δὸν Γκαρῦ
θίαν. Ἐτηκόμην λοιπὸν ἐδῶ εἰς τὴν Ἑρρίκουσαν καὶ κάτω εἰς τὸ Κον-
δοκάλι μέχρις ὅτου τὰ μέσα τῶν συγγενῶν μου κατώρθωσαν νὰ μοῦ δοθῇ
ἐν ἐνετικὸν δίπλωμα καταδρομέως.

*
* *

Ἐσιώπησε· ἐρρόρησε θορυβωδῶς δύο τρεῖς φορές ἀκόμη ἀφηρημένα τὸ
τσιμποῦκι του, καὶ σιγὰ σιγὰ ἀπεκοιμήθη ἐπὶ τοῦ ἀναπαυτικοῦ ἀνα-
κλίντρου του ὁ εὖμορφος γέρον.

᾽Ωθησα ἐν σκαμνίον ὑπὸ τοὺς πόδας του, ἔρριψα δύο ξύλα εἰς τὴν πυ-
ρὰν καὶ ἔλαθα καὶ πάλιν εἰς χεῖρας τὸν Κορνάρον.

Κ. Ν. ΡΑΔΟΣ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΕΛΙΔΑΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΥ ΤΩΝ ΔΕΡΒΙΣΣΩΝ ΕΝ ΣΟΥΔΑΝ

(Εἰςὶ γνωστὰ αἱ περιπέτειαι, αἱ τόσον μυθιστορικαὶ καὶ περιεργότα-
ται, τοῦ ἐν Σουδάν πρὸ τριακονταετίας ἐγκαταστάντος κ. Ν. Βεκιαρέλη,
ὅστις διατελέσας ἐπὶ δεκαεὲς ὅλα ἔτη αἰχμάλωτος τῶν Δερβισσῶν καὶ βία
ἐξοπλισθεὶς κατὰ τῶν Ἀγγλων, ἐξισλαμισθεὶς δὲ καὶ ληστευθεὶς δι'
ἀπεριγράπτων βασάνων τῆς μεγάλης περιουσίας, ἣν ὡς ἔμπορος καὶ βιο-
μήχανος εἶχεν ἀποκτήσει ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων ἐκείνων φυλῶν, ἡδυνήθη
ἐν τέλει νὰ σωθῇ ὡς ἐκ θαύματος καὶ νὰ περιγράψῃ ἡμῖν τὸν εἰς τὰ
βάθη τῆς Ἀφρικῆς ἡμιάγειον ἐκεῖνον καὶ οἶονεϊ πρωτογενῆ κόσμον, ἐν ᾧ
συνεχρωτίσθη καὶ ἔζησε ζωὴν ὁλόκληρον, κόσμον ἄγνωστον καὶ ἀνεξερεύ-
νητον δι' ἡμᾶς, πλήρη ἀλλοκότων ἡθῶν καὶ ἐθίμων, τὰ ὅποια ἀφηγεῖται
εἰς τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν σύγγραμμά του : «Οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν πόλεμον τοῦ
Σουδάν», ὀφειλόμενον εἰς τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ ἐν Σίρῳ ἀδελφοῦ
του καὶ φίλου κ. Ἐμμ. Βεκιαρέλη. Τὰ κάτωθι ἀποσπάσματα, ἀνέκδοτα
ὅλως, ἐκ τῶν ἀνεξαντλήτων Ἀπομνημονευμάτων του, ἐδόθησαν χάριν τῶν